

Tijdens de vergadering van de Commissie Ruimte van 4 oktober 2024 opperde SGP-statenlid van Burg, bij de bespreking van de Voortgangsrapportage Zeeuwse Deltaplan Zoet Water, dat de zoetwatervoorziening van Reimerswaal verbeterd zou kunnen worden door water via een pijpleiding aan te voeren naar Waarde en het van daaruit te verspreiden door het gebied. In concreto was zijn gedachte het effluent van de RWZI Bath niet langer naar Waarde, maar direct bij Bath af te leiden naar de Westerschelde. Daarmee zou de bestaande persleiding naar Waarde kunnen worden benut voor de watervoorziening van Reimerswaal.

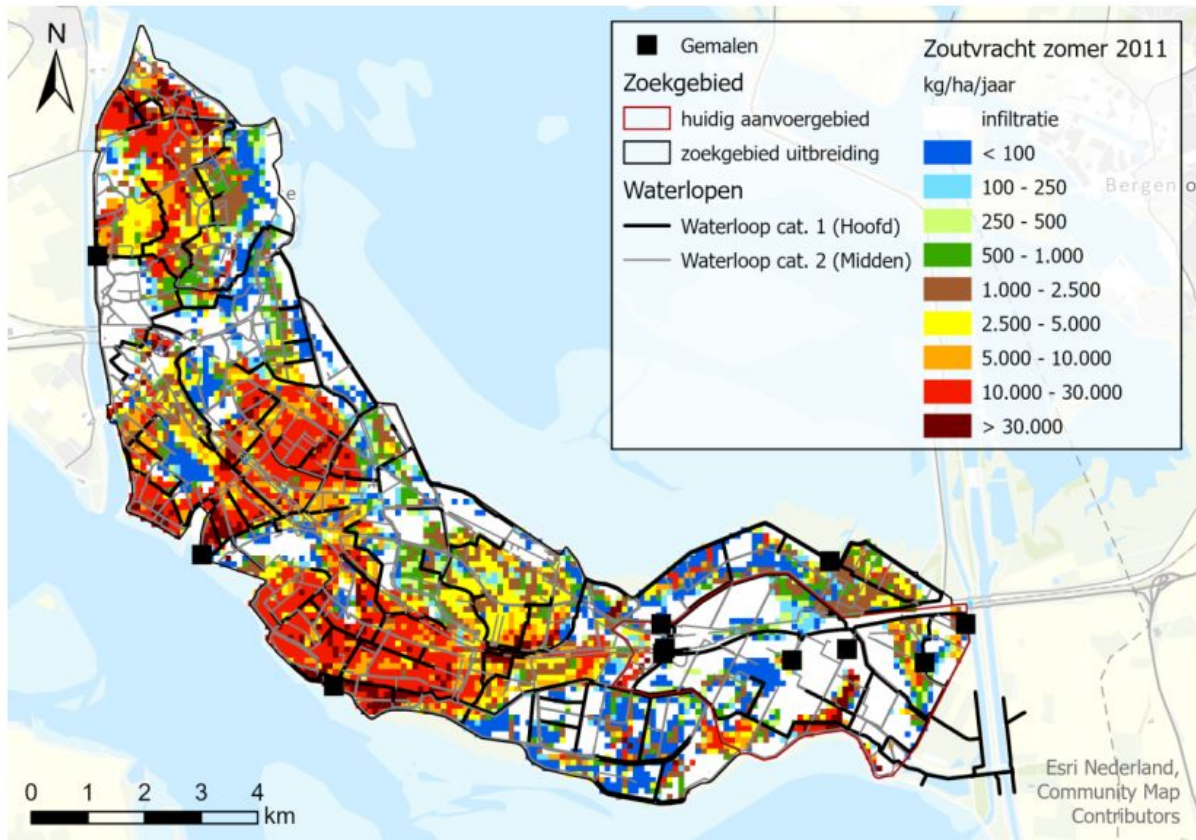
Hoewel de gedachte creatief is, kleven er dusdanig zwaarwegende nadelen aan deze optie, dat wij het onverstandig achten hem nader te onderzoeken. In het volgende zullen we die bedenkingen nader toelichten.

Alternatieve afvoer effluent

Deze optie vereist allereerst dat het effluent van de RWZI Bath dichterbij in de Westerschelde wordt geloosd. Eigenaar Waterschap Brabantse Delta is daar niet a priori tegen, want het zou haar transportkosten besparen. Maar in het verleden is natuurlijk niet voor niets gekozen voor lozing bij Waarde. De reden was dat de kwaliteit van het effluent het wenselijk maakte het te lozen op een plek waar verdunning met Westerscheldewater efficiënter zou plaatsvinden. Mogelijk is deze verdunning anno 2025 minder noodzakelijk, omdat de kwaliteit van het effluent waarschijnlijk is verbeterd. Maar juist de kwaliteit van het effluent van de RWZI Bath blijft wel onzeker, omdat deze installatie veel industrieel afvalwater zuivert waarvan de kwaliteit meer varieert in de tijd. Het zou aan waterbeheerder Rijkswaterstaat zijn te bepalen of stroomopwaartse verplaatsing van het lozingspunt acceptabel is. Ongetwijfeld zou alleen het onderzoek daarvoor al de nodige tijd vergen, maar omdat we denken dat de optie ook vanwege onderstaande argumenten onrealistisch is hebben wij hierover geen contact opgenomen met Rijkswaterstaat.

Ongunstige positionering Waarde als distributiebron

Als zoet water via de persleiding naar Waarde wordt getransporteerd, moet het vervolgens vanaf daar gedistribueerd worden in het omliggende gebied. Nu kenmerkt de omgeving van Waarde zich door een hoge zoutdruk, zoals onderstaande illustratie toont. Het is een kaartje van de door Deltares berekende zoutvrachten naar het oppervlaktewatersysteem in de zomer van 2011. Rood en oranje duiden op grote zoutvrachten. Een en ander betekent dat als er juist bij Waarde een zoetwaterbron wordt gecreëerd, het water niet efficiënt via het regionaal watersysteem kan worden gedistribueerd naar omliggende gebieden, omdat het snel zou verzilt.

Dimensionering persleiding

De RWZI zuivert dagelijks een volume van ongeveer 70.000 m³. Dat komt neer op een debiet van 0,81 m³/s. Ongetwijfeld is de persleiding zodanig gedimensioneerd dat hij een groter debiet aankan, maar het is onwaarschijnlijk dat hij goed is voor meerdere kuubs per seconde. Die zijn wel nodig om heel Reimerswaal van zoet water te voorzien, dus benutting van de persleiding zou vooral van toegevoegde waarde kunnen zijn voor de directe omgeving van Waarde. Om een groter deel van de gemeente van zoet water te voorzien, is dus een aanvullende voorziening nodig.

Hoge kosten

Er moeten veel aanpassingen plaatsvinden om zoetwateraanvoer naar Waarde via de bestaande persleiding te realiseren. Hierboven kwam al de alternatieve afvoer van het effluent aan de orde. Die afvoer moet nieuw worden aangelegd. Vervolgens moet een nieuwe zoetwaterinnamepunt inclusief pomp in de enige realistische zoetwaterbron, het Bathse Spuikanaal, worden ingericht. Ook in de omgeving van Waarde zijn de nodige aanpassingen aan het watersysteem noodzakelijk om het water te distribueren. Gezien de verwachting dat het voorzieningsgebied klein zal zijn, vanwege de eerdergenoemde hoge zoutdruk, zal de prijs van het water in dit gebied verhoudingsgewijs hoog zijn. En misschien nog wel het belangrijkste: om een groter gebied van zoet water te voorzien is sowieso een aanvullende aanvoer nodig.

Project zoetwatervoorziening Reimerswaal

In 2021 is door Witteveen+Bos (in opdracht van Waterschap Scheldestromen) een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheid de bestaande zoetwatervoorziening van de Reigersbergsche polder

westwaarts uit te breiden. Dat heeft geresulteerd in een plan om circa 4.500 ha tussen het Bathse Spuikanaal aan de oostkant en de Zanddijk tussen het Kanaal door Zuid-Beveland en Yerseke aan de westzijde¹, te voorzien van zoet water. Daarvoor kan grotendeels gebruik worden gemaakt van bestaande watergangen, al moeten die vooral aan de oostzijde verbreed worden, en is een aanvoerdebiet van 3 m³/s becijferd. Het plan is vooralsnog eenzijdig gericht op agrarische benutting en wacht op een aanvulling met groenblauwe dooradering. Dat is mede noodzakelijk om de kans op een rijksbijdrage te vergroten. Het plan is daartoe ingediend in het kader van het NPLG met een geschatte kost van € 40 miljoen. De behandeling in dat kader heeft een tijd geduurd zonder dat het plan verder is uitgewerkt en, zoals bekend, is NPLG inmiddels als programma ingetrokken en is ook het bijbehorende transitiefonds van tafel.

Er is dus vertraging opgetreden, maar inmiddels hebben de overheden (Rijk, provincie, waterschap en gemeente) en stakeholders (ZMf en ZLTO) het werk weer opgepakt en onderzoeken ze gezamenlijk hoe het plan zowel in water kan voorzien maar ook kan bijdragen aan een betere waterkwaliteit en ecologische meerwaarde. En welke financieringsmogelijkheden er dan voor zijn.

Resumé

Al met al zit er nu dus energie op het project, dat mikt op een zoetwatervoorziening voor het grootste deel van de gemeente Reimerswaal. Naar onze mening is het nu onverstandig parallel aan deze inspanning de eventuele toegevoegde waarde van de persleiding naar Waarde nader te onderzoeken.

¹ Dat is inclusief het gebied rond Waarde